

כשיחות הקירבה ייכשלו

 שלחו להדפסה

הנשיא אובמה זקוק להצלחה בזירת המו"מ הישראלי-פלסטיני, אבל ספק אם המתגוששים בזירה יוכלו לספק לו הישג. כל מבוקשם הוא להביא לכך שהוא יטיל את האשמה לכשילון על הצד השני
עודד ערן

**חלון למזרח
התיכון**

הנשיא אובמה נראה שנה וחצי אחרי תחילת כהונתו, כרץ מרתון שפתח בקצב רצחני ובקילומטר ה-20 הוא מתקשה בנשימה וגם ברכיו כואבות. המצב הכלכלי בארה"ב משתפר, ודאי אם משווים אותו למצב באיחוד האירופי, אבל בתחום מדיניות החוץ עוד אין מדליית זהב באופק ומתן פרס נובל לשלום נראה יותר אווילי מתמיד.

אבו מאזן ומיטשל. מי יואשם בכישלון? צילום: רויטרס

מכאן האקט הכפוי שיזם, בו הוא כיחיד משליט את רצונו על קבוצה - על ישראל, הפלסטינים ועל הליגה הערבית. לראש ממשלת ישראל עניין מועט להיכנס לשיחות עם פרטנר שאינו מקובל על כל חלקי האוכלוסייה הפלסטינית ושוודאי זוכר כי לפני שנה וחצי קיבל הצעה מרחיקת לכת מקודמו של נתניהו, אהוד אולמרט. אין סיכוי רב שראש ממשלת ישראל עצמו, ועוד יותר ממנו שותפיו הבכירים בקואליציה, יסיכמו אפילו להתקרב להצעה כזו כיום.

גם אבו-מאזן יודע לקרוא את המפה הפוליטית במחנה ובמחנה הישראלי. החמאס מערער כבר עתה על עצם הכניסה למו"מ ואפילו עקיף עם ישראל, ובוודאי שיערער על כל תוצאה של המו"מ. במקרה של כישלון, החמאס ילעג בפומבי לאבו-מאזן וכן יעשו גם סוריה ואיראן.

לאבו-מאזן המוצא הוא שיחות קירבה שאת תפקיד המתווך ממלאת ארה"ב. אבו-מאזן היה מעדיף פתרון כפוי – מרשם של הקוורטט המוכתב לשני הצדדים ומאומץ כהחלטה של מועצת הביטחון כאשר ישראל תהיה זו שתוצג בפני העולם כסרבנית שלום סדרתית. אך תחת לחץ אמריקני הוא הסכים לשיחות קירבה וקבל את ברכתה האנוסה של הליגה הערבית.

ואילו ראש הממשלה נתניהו היה מעדיף סטאטוס קוו שיקטין את העימות הצפוי לו בפורום שבעת השרים המייצג את שותפיו בקואליציה. שיחות קירבה מקטינות את יכולת התמרון שלו מול הפלסטינים, משום שהוא צריך לנהל מול האמריקנים, שיכרסמו בעמדות עוד לפני שהונחו לפני הפלסטינים.

ביליתי שבועות רבים במו"מ ישיר עם הפלסטינים, שיחות בהן נכחו לעיתים קרובות נציגי הממשל האמריקני, אבל אלו היו בחזקת מאזינים בעיקר. שיחות הקירבה מאפשרות לאמריקנים להתעמת ישירות בעיקר עם הצד הישראלי ועמדותיו עוד לפני שהפלסטינים שמעו את העמדות האלו.

על אף ניסיונות הבית הלבן להרגיע את הרוחות במישור היחסים בין ישראל וארה"ב, אין ספק שהלחץ האמריקני לא יפחת. מחוגי השעון הפוליטי בארה"ב נעים לקראת הבחירות הקונגרסיונליות בנובמבר הקרוב, לקראת נסיגת הכוחות מעיראק ולקראת הסלמה בטיפול בתיק הגרעין האיראני.

הנשיא אובמה זקוק להצלחה, חלקית לפחות, בזירת המו"מ הישראלי-פלסטיני, אבל ספק אם שני המתגוששים בזירה יוכלו לספק לו הישג. כל מבוקשם הוא להביא לכך שאובמה יטיל את האשמה לכשילון על הצד השני. במקרה של כשילון והלוואי ונתבדה בתחזית זו, יהיה מקום להאשים גם את הממשל האמריקני המתווך.

שני הצדדים אינם יכולים לפתור בעת הזו את שאלת ירושלים, את שאלת הגבולות הסופים ואת שאלת הפליטים. האם לא מוטב להביאם להסכמים, חלקיים לפחות, שיגרמו לתזוזה כלשהי בשטח ולשינויים לקראת החזון המיוחל של שתי מדינות לשני עמים? עוד לא מאוחר להמר על האופציה הזו.

שיחות קירבה לא יביאו להסכם בסוגיות הליבה. כך שיתכן שאין די בשיחות ישירות, אך בלעדיהן בוודאי אין סיכוי להגיע להסכם.

ד"ר עודד ערן - מנהל המכון למחקרי ביטחון לאומי ומנהל צוות המו"מ עם הפלסטינים 2000-1999. ב-17 בחודש יערך יום העיון "מצב האומה 2010" לזכר האלוף יריב, במכון למחקרי ביטחון לאומי

תגיות: שיחות הקירבה | המו"מ המדיני
[חזרה](#)